

اثر سطوح مختلف جیره‌ای شاهدانه در جیره جوجه‌های گوشتی بر عملکرد، وزن اندامهای داخلی و میزان کلسترول سرم

محمد محمودی*^۱، آرش آذرفر^۱، شعبان چگینی^۱، پرویز فرومند^۲، رضا موتمنی^۳

۱- دانشگاه لرستان، دانشکده کشاورزی، گروه علوم دامی ۲- دانشگاه ارومیه، دانشکده کشاورزی، گروه علوم دامی ۳-

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشکده کشاورزی، گروه علوم دامی

* نویسنده مسئول: محمد محمودی، گروه علوم دامی دانشگاه لرستان، aidin_mahmoudi@yahoo.com

چکیده

شاهدانه دارای پروتئین بالا و کیفیت خوب بوده و بیش از ۹۰٪ چربی موجود در آن از نوع غیر اشباع بخصوص با چند پیوند دو گانه می‌باشد. از تعداد ۱۹۲ قطعه جوجه خروس یک روزه (ROSS 308) با چهار تیمار جیره‌ای شاهد، ۲/۵، ۵ و ۷/۵٪ شاهدانه در چهار تکرار در قالب طرح کاملاً تصادفی و آزمون مقایسه میانگین دانکن استفاده شد. در طول آزمایش جوجه‌ها دسترسی آزاد به آب و خوراک داشتند. در پایان هر هفته افزایش وزن، مصرف خوراک و ضریب تبدیل غذایی اندازه‌گیری و محاسبه شد. در پایان هفته ششم، از هر تکرار به منظور بررسی فاکتورهای خون، تعداد ۱ قطعه و اندازه‌گیری وزن بدن و وزن ارگانهای داخلی، تعداد ۲ قطعه جوجه بطور کاملاً تصادفی انتخاب شد. افزایش وزن ۲۱-۰ روزگی ($P<0.01$) و ۴۲-۰ روزگی ($P<0.05$) تحت تأثیر سطوح مختلف شاهدانه بود. با افزایش سطوح شاهدانه میزان کلسترول کل، VLDL، LDL و تری‌گلیسرید سرم به طور معنی‌داری کاهش ($P<0.05$) و میزان HDL سرم به طور بسیار معنی‌داری ($P<0.01$) افزایش یافت. مکمل‌سازی جیره‌ها با شاهدانه باعث کاهش معنی‌دار درصد وزن نسبی کبد در جوجه‌ها شد ($P<0.05$). بسطوح مختلف شاهدانه تأثیر معنی‌داری بر افزایش وزن ۴۲-۲۲ روزگی، ضریب تبدیل غذایی، مصرف خوراک، طول روده و وزن سایر اندامهای داخلی نداشت ($P>0.05$). به طور کلی از بالاترین سطح مورد استفاده در این آزمایش می‌توان جهت کاهش کلسترول و اسیدهای چرب اشباع سرم استفاده نموده، بر کیفیت گوشت مرغ افزوده و به تبع آن باعث بهبود سلامت مصرف کننده نهایی شد.

واژه‌های کلیدی: شاهدانه- عملکرد- کلسترول- اندامهای داخلی- جوجه‌های گوشتی

مقدمه

به علت اثرات نامطلوب بسیاری از افزودنی‌های خوراکی مانند آنتی‌بیوتیک‌ها در جیره غذایی طیور بر سلامت مصرف‌کننده نهایی (انسان)، تولید محصولات ارگانیک کشاورزی و دامی مورد توجه جوامع و تولیدکنندگان قرار گرفته است و هدف آن افزایش کیفیت محصول تولیدی می‌باشد. این محصولات علاوه بر عاری بودن از میکروب باید از نظر میزان چربی، کلسترول، اکسیدان‌ها، مواد ضد تغذیه‌ای و... نیز کنترل شده و در تولید آنها از هیچگونه مواد شیمیایی اعم از سموم و داروها و مکمل‌ها استفاده نشود (۹). کشاورزی ارگانیک در بیش از ۱۲۰ کشور جهان توسعه یافته که بیشترین سهم را قاره اروپا و استرالیا به ترتیب با ۳۹٪ و ۲۳٪ سطح زیر کشت را دارا هستند (۱۵). شاهدانه (HS) یکی از گیاهانی است که به علت بومی بودن و مقاومت در برابر بیماریها، نیازی به استفاده از سموم و مواد شیمیایی در کشت آن نیست و می‌تواند سهمی در تولید محصولات ارگانیک داشته باشد. دانه این گیاه از دیرباز در دنیا به ویژه در ایران در تغذیه پرندگان زینتی مانند قناری بالاختص